

UCHWAŁA NR XII/103/19
RADY MIEJSKIEJ W SZEPIETOWIE

z dnia 20 grudnia 2019 r.

**w sprawie przyjęcia do realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506, 1309, 1571, 1696, 1815), art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277), art.10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz.852, 1655, 1818) Rada Miejska w Szepietowie uchwala, co następuje:

§1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały i stanowiący część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Szepietowo na lata 2014-2020.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Szepietowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Grzegorz Żochowski

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XII/103/19
Rady Miejskiej w Szepietowie
z dnia 20 grudnia 2020 r.

***GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA 2020 ROK***

Szepietowo, listopad 2019

1. Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 stanowi lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Program określa kierunki podejmowania działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje podmioty, które są odpowiedzialne za ich realizację, określa źródła finansowania zadań, jak również przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zadania te obejmują:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art.10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz.1030) do zadań własnych należy przeciwdziałanie narkomanii.

Podstawą prawną podejmowanych działań w zakresie działań profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w zakresie przeciwdziałania narkomanii – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w

rodzinie, jak również ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym.

2. Problematyka uzależnień

Według szacunkowych danych PARPA większość osób pijących spożywa alkohol w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia.

Szacuje się, że w Polsce występuje ok. 650 tysięcy – 1 mln osób uzależnionych od alkoholu oraz blisko 3 mln osób pijących szkodliwie i ryzykownie. Oprócz osób uzależnionych, problem nadużywania alkoholu dotyka osób współuzależnionych (członków rodzin), których jest 4-5 mln, w tym 1 mln dzieci.¹ Współuzależnienie nie jest chorobą - jest zespołem nieprawidłowego przystosowania się do sytuacji problemowej. Koncentrując się na szukaniu sposobu ograniczenia picia partnera, osoba współuzależniona nieświadomie przejmuje odpowiedzialność i kontrolę za jego funkcjonowanie, co w efekcie ułatwia pijącemu dalsze spożywanie alkoholu. U części osób współuzależnionych rozpoznaje się ostrą reakcję na stres, zaburzenia stresowe pourazowe lub zaburzenia adaptacyjne. Współuzależnienie diagnozuje się wyłącznie u osób dorosłych, które formalnie mogą wybrać inną drogę poradzenia sobie z problemem picia partnera. Dzieci nie mają żadnego wyboru. Są skazane na życie w takich warunkach, jakie stwarzają dla nich dorośli.²

Szkody powodowane przez alkoholizm, jak i ryzykowne oraz szkodliwe spożywanie alkoholu występują w wielu wymiarach:

- jednostkowym (oddziałują negatywnie na zdrowie fizyczne i psychiczne osób pijących),
- społecznym (negatywne oddziaływanie na zdrowie fizyczne i psychiczne członków rodzin, przemoc w rodzinie, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, ubóstwo i bezrobocie),
- ekonomicznym (koszty: leczenia, wypadków drogowych, zaangażowania wymiaru sprawiedliwości, systemu pomocy społecznej i ubezpieczeń, leczenia odwykowego, przedwczesnej umieralności, spadek wydajności pracy).

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek

1 Narodowy Program Trzeźwości, 2018, str.18-19.

2 Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Współuzależnienie, <https://www.parpa.pl/index.php/rodzina-dzieci/wspoluzaleznienie>, 12.11.2019.

z używaniem alkoholu.³ Alkohol ma bezpośredni wpływ na rozpad więzi rodzinnych i ilość rozwodów, na występowanie przemocy domowej, również wobec dzieci (ok. 70% przypadków), na bardzo dużą ilość urodzeń dzieci z FASD, na problem bezrobocia i bezdomności.

Kluczową rolę w polskim systemie rozwiązywania problemów alkoholowych odgrywają samorządy gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi są odpowiedzialne za rozwiązywanie problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych.

3. Problematyka uzależnień w gminie Szepietowie

Liczba mieszkańców Gminy Szepietowo koniec roku **2018** wyniosła **7174** mieszkańców zameldowanych na pobyt stały i czasowy, w tym kobiet 3576, zaś mężczyzn 3598. Natomiast w połowie roku **2019** liczba mieszkańców wyniosła **7137**, w tym kobiet 3530, zaś mężczyzn 3607.

Stopa bezrobocia na koniec 2018 r. w powiecie wysokomazowieckim wynosiła 5,7%. Liczba bezrobotnych na koniec I kwartału 2019 r. z terenu gminy Szepietowo wynosiła 255 osób, w tym 106 kobiet. Główne miejsca zatrudnienia to rolnictwo, sektor usług, urzędy i szkoły.

3.1. DZIAŁALNOŚĆ MIEJSKO-GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W SZEPIETOWIE

Celem działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szepietowie jest wspieranie osób i rodzin w trudnych sytuacjach życiowych. W części rodzin korzystających z pomocy społecznej występuje problem uzależnienia od alkoholu. Poniżej w tabeli zostały pozyskane dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szepietowie.

Z danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szepietowie wynika, że :

Rok	Ilość rodzin objętych pomocą MGOPS	Ilość osób w rodzinach
2016	291	1018
2017	114	345
2018	125	373
30.06.2019	87	256

3 Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Szkoły zdrowotne, <http://www.parpa.pl/index.php/szkody-zdrowotne-i-uzaleznienie/szkody-zdrowotne> , 12.11.2019.

Rok	Ilość rodzin z problemami alkoholowymi objętych pomocą	Ilość osób w rodzinach
2016	18	55
2017	21	59
2018	15	48
30.06.2019	7	21

Rok	Ilość założonych „Niebieskich Kart” w związku z przemocą w rodzinie	Ilość rodzin z problemem alkoholowym i z Niebieską Kartą
2016	13	12
2017	32	16
2018	38	20
30.06.2019	13	7

Jak pokazują dane statystyczne z MGOPS, w roku 2018 zmniejszyła się liczba rodzin z problemem alkoholowym objętych pomocą z ośrodka.

3.2. RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWY W GMINIE SZEPIETOWO

Zasady wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych reguluje ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przepisy prawa miejscowego tj. uchwała Nr XXXVI/268/18 Rady Miejskiej w Szepietowie w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Szepietowo.

Poniżej tabela zawierająca informację o liczbie punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Szepietowo.

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Szepietowo

Z napojami alkoholowymi przeznaczonymi do spożycia									
Rok	Ogółem	poza miejscem sprzedaży (sklepy)				w miejscu sprzedaży (bary)			
		Razem	wg zawartości alkoholu			Razem	wg zawartości alkoholu		
			do 4,5%	do 18%	pow. 18%		do 4,5%	do 18%	pow. 18%
2018	17	14	14	11	12	3	3	1	2

3.3. SKALA PROBLEMU NA PODSTAWIE STATYSTYK KOMENDY POWIATOWEJ POLICJI W WYSOKIEM MAZOWIECKIEM

Ze statystyk Komendy Powiatowej Policji w Wysokiem Mazowieckiem wynika, że na terenie gminy i miasta Szepietowo w 2018 r. zanotowano:

TEREN GMINY I MIASTA SZEPIETOWO		
L.p.	ROK	2018
1	Liczba osób odwiezionych do wytrzeźwienia do PDOZ Komendy Powiatowej Policji	15
2	Liczba osób odwiezionych do miejsca zamieszkania	15
3	Liczba interwencji domowych	92
4	Liczba osób zatrzymanych w PDOZ z interwencji domowych	17
5	Liczba osób wobec, których złożono wnioski o ukaranie za spożywanie alkoholu	3
6	Liczba zatrzymań nietrzeźwych kierowców	12
7	Liczba zatrzymań nietrzeźwych nieletnich	0
8	Liczba wypadków/kolizji drogowych spowodowanych alkoholem	brak danych

3.4. LOKALNE ZAGROŻENIA NA PODSTAWIE DIAGNOZY LOKALNYCH ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH

W maju i czerwcu 2019 r. na zlecenie Gminy Szepietowo przeprowadzono na terenie gminy Szepietowo „Diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych”. Badania przeprowadzono z mieszkańcami gminy Szepietowo, sprzedawcami z punktów sprzedaży napojów alkoholowych i uczniami szkół z terenu gminy.

Badania z mieszkańcami miały charakter ulicznej ankiety w formie papier-olówek i obejmowały mieszkańców gminy Szepietowo, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie. W badaniu wzięło udział łącznie 50 osób. Badaniem objęto 28 kobiet oraz 22 mężczyzn. Średnia wieku respondentów wyniosła 39 lat

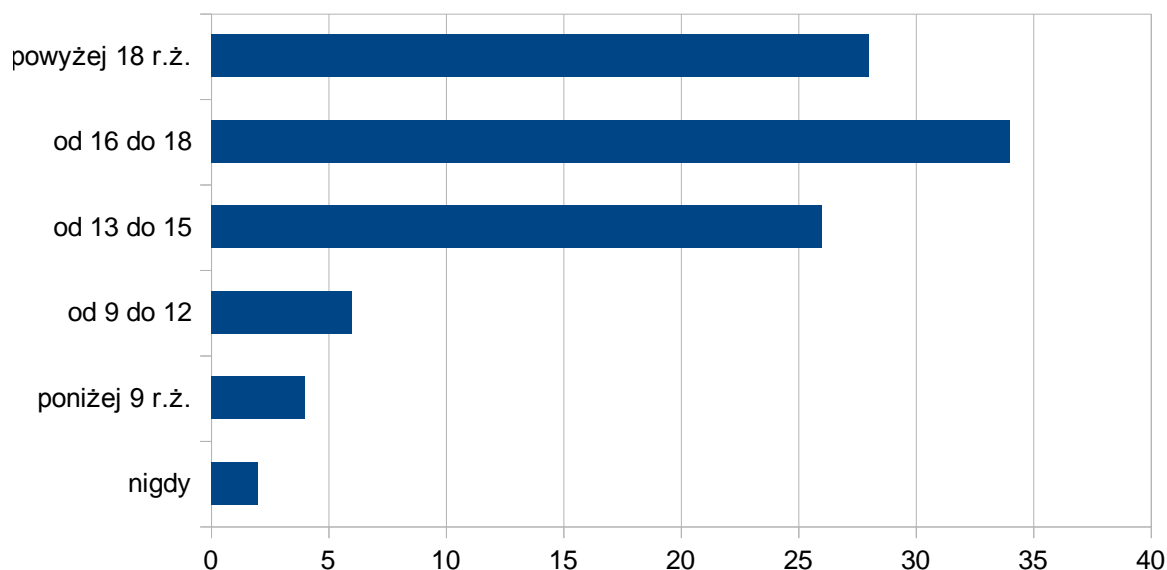
Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym,
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze,
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu,
- zagadnienia związane z przemocą w rodzinie, w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych,
- zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami.

3.4.1. SPOŻYWANIE ALKOHOLU I ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Pierwszą z poruszanych kwestii był **wiek inicjacji alkoholowej**. 34% osób swój wiek inicjacji alkoholowej wskazało na wiek między 16 a 18 lat, 28% na wiek powyżej 18 roku życia, a 26% - na wiek między 13 a 15 lat. 6% mieszkańców przyznało, że pili alkohol po raz pierwszy w wieku między 9 a 12 lat, a 4% - w wieku poniżej 9 r. ż.. 2% badanych nigdy nie piło alkoholu.

Wiek inicjacji alkoholowej

Kolejną kwestią była **częstotliwość spożywania alkoholu**. 48% respondentów to osoby pijące alkohol kilka razy w miesiącu, a 16% - pijące kilka razy w roku. 6% przyznaje, że spożywa alkohol kilka razy w tygodniu, również 6% - prawie codziennie. 24% respondentów zadeklarowało abstynencję.

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1 - 2 porcji alkoholu - 36%. 28% mieszkańców przyznało, że spożywa jednorazowo 3-4 porcje, 14% - 5-6 porcji alkoholu, kolejne 10% - 7-8 porcji, a 2% - 10 lub więcej porcji. 10% badanych to osoby niepijące.

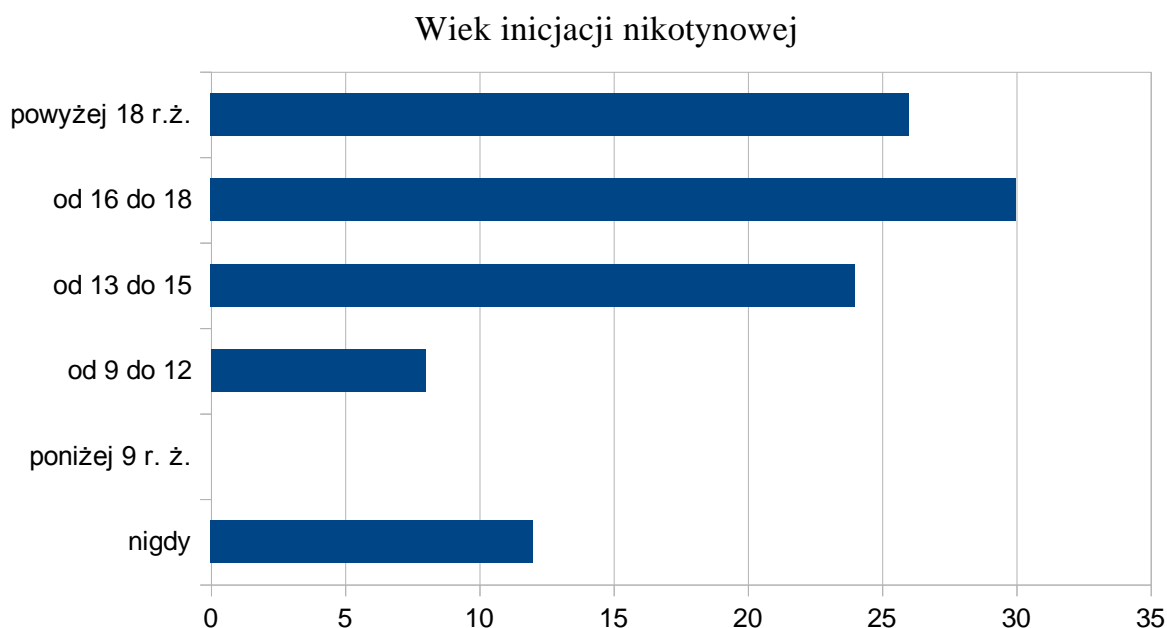
74% mieszkańców uważa, że w okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów, w których można kupić alkohol. Jednocześnie 8% badanych twierdzi, że lokali jest za mało, a 18% - za dużo.

Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. **Łącznie tylko 42% badanych mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, że „dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany”.** Jednocześnie tylko **44%** respondentów ocenia **osoby pijące alkohol jako zagrażające lub raczej zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym.** Również **36%** badanych

uważa, że **osoby nieletnie mają łatwość w zakupie alkoholu w lokalnych sklepach**. Łącznie **68%** respondentów uważa, że **kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie niewielkich ilości alkoholu**. Również **70%** badanych twierdzi, że **alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych**. Także **94%** badanych mieszkańców **nie zgadza się z tym, aby prowadzić samochód po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu**. Powyższe dane wskazują, że **tylko część badanych** mieszkańców przejawia właściwe postawy wobec spożywania alkoholu (szczególnie przez dzieci i młodzież, kobiety w ciąży oraz kierowców). Wśród mieszkańców obserwuje się niski poziom świadomości na temat szkodliwości picia napojów alkoholowych.

3.4.2. NIKOTYNA

Pierwszą z poruszanych kwestii był wiek inicjacji nikotynowej. Okazuje się, że 30% respondentów zapaliło pierwszego papierosa w wieku między 16 a 18 lat, a 26% - po uzyskaniu pełnoletniości. Kolejne 24% respondentów wskazało, że swoją inicjację nikotynową miało w wieku między 13 a 15 lat, a 8% - w wieku między 9 a 12 lat. 12% badanych nigdy nie paliło.

W ciągu ostatnich lat można zaobserwować tendencję do zmniejszania się ilości osób palących papierosy. Ponad połowa badanych (**52%**) odpowiedziała, że nie znajduje się obecnie w nikotynowym nałogu. Jednakże **24%** respondentów **regularnie pali papierosy, a 8% e-papierosy. Do okazjowego palenia przyznało się 16%** badanych.

Ze względu na rosnącą popularność e-papierosów zapytaliśmy mieszkańców, co sądzą o ich szkodliwości. Producenci tych wyrobów sugerują, że stanowią one zdrowsze odpowiedniki klasycznych papierosów. Istotnie nie zawierają one substancji smolistych, jednak nadal dostarczają one nikotyny – substancji o działaniu psychoaktywnym, skutkującej wieloma negatywnymi konsekwencjami zdrowotnymi. **34%** jest zdania, że e-papierosy są tak samo szkodliwe, jak tradycyjne papierosy, a **26%** badanych uważa, że e-papierosy mają gorszy wpływ na zdrowie niż tradycyjne papierosy. Natomiast **30%** respondentów uważa, że e-papierosy są mniej szkodliwe niż klasyczne papierosy, a **10%** jest zdania, że nie mają w ogóle negatywnego wpływu na zdrowie.

3.4.3. NARKOTYKI I DOPALACZE

64% badanych twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające. Jednakże, już 36% badanych zna co najmniej jedną osobę przyjmującą narkotyki lub dopalacze. 68% respondentów nie słyszało o osobach w ich otoczeniu, które przyjmowałyby substancje odurzające. 12% badanych zna osoby, które przyjmują marihuanę lub haszysz. Pozostali twierdzą, że znają osoby, które przyjmują LSD (2%), heroinę (2%), dopalacze (2%) oraz leki używane w celu odurzenia (2%). 96% respondentów nie wie, gdzie można nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

14% respondentów przyznaje, że ma w swoim otoczeniu osoby uzależnione od leków. Kolejne 14% mieszkańców podejrzewa, że pewne osoby, które znają są uzależnione od leków, ale nie mają co do tego pewności. 72% badanych nie ma w swoim otoczeniu nikogo, kto byłby uzależniony od leków.

3.4.4. PRZEMOC W RODZINIE

Stwierdzenie „**Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa**” spotkało się z negacją przez większość respondentów – **70% mieszkańców nie zgadza się z takim stwierdzeniem. 82% badanych zdecydowanie zgadza się, aby kary fizyczne były zakazane prawem.** Kolejne twierdzenie: „**Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek**” spotkało się z negacją **82%** respondentów. Dodatkowo, **łącznie 96% badanych zdecydowanie lub raczej nie zgadza się** ze stwierdzeniem, że **stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala sobie lepiej radzić w przyszłości.** Poniższe wartości pozwalają sądzić, że mieszkańcy gminy Szepietowo nie przejawiają postaw wychowawczych, które są charakterystyczne dla tradycyjnego

wychowania. Większość badanych respondentów jest przeciwna stosowaniu przemocy fizycznej wobec dzieci.

Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie.

Łącznie 36% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie lub podejrzewają, że tak się dzieje.

Wśród badanych mieszkańców tylko 12% wie do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie. Respondenci najczęściej wskazywali policję lub niebieską linię.

Łącznie 60% badanych zdecydowanie lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie pozwala na zakończenie problemu przemocy w rodzinie. Wśród mieszkańców gminy Szepietowo powszechne jest przekonanie, że przemoc zdarza się tylko w tzw. „złych domach”. Łącznie tylko 52% mieszkańców nie uważa, aby zjawisko przemocy występowało tylko w rodzinach z marginesu społecznego. Łącznie 82% respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

3.4.5. HAZARD

O hazardzie mówi się, że jest to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Niestety, uzależnienie od hazardu często współwystępuje z innymi problemami, jak nadużywanie alkoholu czy narkotyków. Pierwsze kroki w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów bukmacherskich. Zapytaliśmy mieszkańców o ich doświadczenia z tego typu formami rozrywki. Wyniki wskazują, że mieszkańcy gminy Szepietowo w większości nie korzystają z gier losowych. **W ocenie większości przebadanych mieszkańców zjawisko uzależnienia od hazardu jest**

bardzo i dość rzadkie – łącznie 70%. Tylko 30% badanych ocenia uzależnienie od hazardu jako bardzo i dość powszechny problem w ich środowisku lokalnym.

3.4.6. CYBERPRZEMOC

Zjawisko cyberprzemocy najkrócej definiuje się jako przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych. (...) Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem Sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem Sieci oraz podszywanie się w Sieci pod kogoś wbrew jego woli. Do działań określanych mianem cyberprzemocy wykorzystywane są głównie: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS.⁴

Badania wykazały, że cyberprzemoc w lokalnej społeczności stanowi zauważalny problem. Mianowicie, **24% badanych ma w swoim otoczeniu osoby, które padły ofiarą przestępstwa internetowego** (np. włamania na konto, oszustwa, wyłudzenia, zniesławienia), a **kolejne 6% nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak właśnie się stało. 70%** badanych przyznaje, że **nie zna** w swoim otoczeniu osób, które padły ofiarą cyberprzemocy. **Łącznie 92% mieszkańców uważa, że uzależnienie od komputerów i Internetu jest dość i bardzo powszechne w ich środowisku lokalnym, a tylko 8% ocenia je jako dość rzadkie zjawisko.**

3.4.7. PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych:

- ✓ alkoholu,
- ✓ narkotyków,
- ✓ dopalaczy.

Inicjację alkoholową ma za sobą: 35% badanych uczniów klas 4-6 szkoły podstawowej, 39% uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej oraz aż 51% uczniów klas gimnazjalnych. Najczęściej deklarowanymi okolicznościami inicjacji alkoholowej uczniów są: towarzystwo rodziny, spotkanie ze znajomymi, oraz impreza lub dyskoteka. Odpowiedzi uczniów, których to pytanie ich nie dotyczy, bo nigdy nie pili alkohol.

⁴ Wojtasik, Ł. Cyberprzemoc - charakterystyka zjawiska, str. 1.

Jak często młodzi ludzie sięgają alkohol? Aż 68% młodszych oraz 67% starszych uczniów szkoły podstawowej, a także 52% gimnazjalistów wskazało, że to pytanie ich nie dotyczy. Uczniowie przyznawali najczęściej, że pili tylko kilka razy w życiu, tylko raz w życiu lub kilka razy w miesiącu. 1% uczniów klas 4-6 oraz 2% uczniów klas gimnazjalnych twierdzi, że pije alkohol codziennie lub prawie codziennie, a 4% gimnazjalistów - kilka razy w tygodniu.

Uczniowie generalnie **najczęściej sięgają po piwo oraz wódkę.**

Mimo słabnącej popularności **papierosy** w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Uczniowie z gminy Szepietowo inicjację nikotynową mają już za sobą. 15% uczniów klas 4-6, 13% uczniów klas 7-8 oraz 47% gimnazjalistów. **Najczęściej** wskazywaną przez uczniów **okolicznością inicjacji nikotynowej było spotkanie ze znajomymi.** Część uczniów przyznaje, że pierwszy raz zapalili **na imprezie lub dyskotece , na wagarach, w szkole** oraz w **towarzystwie rodziny.** Większość uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową, aktualnie nie pali papierosów (SP 4-6 - 30%; SP 7-8 - 26%; GIM - 32%). 3% uczniów klas 4-6, 5% uczniów klas 7-8 oraz 15% gimnazjalistów przyznało, że palą od czasu do czasu papierosy lub e-papierosy. Część uczniów przyznaje się do regularnego palenia papierosów (SP 4-6 - 1%) lub e-papierosów (SP 4-6 - 3%; GIM- 15%).

W gminie Szepietowo problem zażywania narkotyków i dopalaczy wśród dzieci i młodzieży szkolnej jest niewielki. Większość badanych uczniów w gminie nie przejawia problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy. Jednakże 2% uczniów klas 4-6, 3% uczniów klas 7-8 oraz 6% gimnazjalistów ma już za sobą inicjację narkotykową. Uczniowie próbowali już marihuany, haszyszu, amfetaminy, LSD, ekstazy oraz dopalaczy. Z reguły były to pojedyncze eksperymenty, jednakże niewielka część uczniów przyznaje, że przyjmuje narkotyki regularnie. Zdecydowana większość uczniów nie wie, gdzie można kupić substancje psychoaktywne w ich środowisku. Jednak, co jest niepokojące, już 8% uczniów klas 4-6 oraz 6% uczniów klas 7-8 szkoły podstawowe, a także 17% gimnazjalistów twierdzi, że zakup narkotyków i dopalaczy jest w ich środowisku raczej lub bardzo łatwy.

Nadmierne korzystanie z Internetu staje się dziś niezwykle poważnym problemem społecznym. Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki. Badania pokazują, że problem staje się coraz poważniejszy i wymaga szybkiej

reakcji rodziców, opiekunów i pedagogów. W Polsce 23% badanych nastolatków (w wieku 11–16 lat) stwierdziło u siebie przynajmniej jeden z badanych symptomów nadużywania Internetu. Najczęściej występujący symptom to surfowanie po Internecie nawet wtedy, kiedy to specjalnie nie jest interesujące (38%) oraz zaniedbywanie rodziny, znajomych i nauki szkolnej (35%).⁵

Większość uczniów spędza przed komputerem od dwóch do trzech godzin dziennie. 20% młodszych i 13% starszych uczniów szkoły podstawowej korzysta z komputera maksymalnie 1 godzinę dziennie. Jednakże, **spora część uczniów** deklaruje, że spędza przed komputerem **od czterech do pięciu**, a nawet **więcej niż 5 godzin dziennie**. W praktyce może to oznaczać, że po przyjściu ze szkoły korzystanie z komputera jest dla nich jedyną formą spędzania czasu.

4. Cele Programu

Głównym celem Programu jest rozwój i doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, dostosowanego do zmieniających się potrzeb i zagrożeń, a także ograniczanie negatywnych skutków społecznych, będących konsekwencją tych zjawisk, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomania pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

5 L. Kirwil L., Polskie dzieci w Internecie. Zagrożenia i bezpieczeństwo – część 2. Częściowy raport z badań EU Kids Online II, SWPS, Warszawa 2011.

6. Pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

W 2020 r. w/w cele główne będą kontynuacją podjętych działań w latach poprzednich i planuje się je realizować.

5. Zadania programu i sposób ich realizacji

W dążeniu do realizacji Programu niezbędne jest sformułowanie szczegółowych celów:

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków		
Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy
<ul style="list-style-type: none"> - finansowanie programów terapeutycznych i interwencyjno-edukacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu oraz sprawców przemocy domowej, w związku z nadużywaniem alkoholu, realizowanych w Poradni Leczenia Uzależnień oraz przez placówki i organizacje pozarządowe, zajmujące się statutowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w tym finansowanie ponad standardowych usług terapeutycznych dla pacjentów uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, - finansowanie punktu konsultacyjnego (w budynku Urzędu Miejskiego w Szepietowie) dla osób z problemem alkoholowym i innymi uzależnieniami oraz członków ich rodzin, - finansowanie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, wydawanych przez biegłych sądowych, - prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego przez członków GKRPA. 	Działania ciągłe	<ul style="list-style-type: none"> - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szepietowie, - Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szepietowie, - Posterunek Policji w Szepietowie.
Udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomania pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie		
- realizowanie zadań związanych z	Działania	- Gminna Komisja

<p>zobowiązaniem do podjęcia leczenia odwykowego,</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie poradnictwa oraz udzielanie wsparcia dla członków rodzin, w których występują problemy alkoholowe. 	<p>ciągle</p>	<p>Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szepietowie,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szepietowie, - Lokalny Zespół Interdyscyplinarny, - Posterunek Policji w Szepietowie.
--	---------------	---

Prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych

<ul style="list-style-type: none"> - finansowanie różnych form zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, działalności profilaktycznej, wychowawczej i edukacyjnej, w tym programów profilaktycznych, zajęć edukacyjno – rozwojowych oraz specjalistycznych form pomocy psychologicznej, - dofinansowywanie różnych form artystycznych, propagujących zdrowy i trzeźwy styl życia, - organizacja oraz dofinansowywanie lokalnych imprez, akcji oraz działań profilaktycznych, - finansowanie obozów i kolonii socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym oraz z rodzin zagrożonych, - prowadzenie działań edukacyjnych z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych (broszury, plakaty, ulotki), - współpraca z placówkami oświatowymi poprzez finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży, - monitorowanie problemów uzależnień poprzez prowadzenie lokalnych diagnoz pozwalających ocenić aktualny stan problemów uzależnień oraz efektów podejmowanych działań, 	<p>Działania ciągle</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szepietowie, - Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szepietowie, - szkoły z terenu gminy Szepietowo, - Posterunek Policji w Szepietowie, - Urząd Miejski w Szepietowie, - Gminny Ośrodek Kultury w Szepietowie, - organizacje pozarządowe.
---	-------------------------	--

<ul style="list-style-type: none"> - organizacja wspólnie z Powiatową Komendą Policji w Wysokiem Mazowieckiem gminnego konkursu z wiedzy o bezpieczeństwie „Nasze bezpieczeństwo”, dla uczniów szkół podstawowych, - finansowanie programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i rodziców o charakterze edukacyjnym i aktywizującym. 		
Wspomagania działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomani		
<ul style="list-style-type: none"> - finansowanie zadań wynikających z Programu, realizowanych przez instytucje, stowarzyszenia i osoby fizyczne wyłonione w drodze konkursów ogłaszanych przez Burmistrza Szepietowa, - współpracę ze służbami i instytucjami zajmującymi się problemami rodzin, w których występuje problem uzależnienia i przemocy, - udzielanie wsparcia materialnego i edukacyjnego dla inicjatyw podejmowanych przez podmioty zajmujące się statutowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień. 	Działania ciągłe	<ul style="list-style-type: none"> - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szepietowie, - Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szepietowie, - Urząd Miejski w Szepietowie
Podejmowania interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego		
<ul style="list-style-type: none"> - kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, sprawdzające przestrzeganie w/w przepisów ustawy, - podejmowanie interwencji w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy, dotyczących zasad reklamy i promocji napojów alkoholowych, prowadzonej na terenie Miasta oraz zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym i nieletnim, - występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów, określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, 	Działania ciągłe	<ul style="list-style-type: none"> - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szepietowie,

- kontynuowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.		
Wspieranie reintegracji społecznej i działań na rzecz powrotu osób uzależnionych od alkoholu, wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem, do społeczności		
- podtrzymanie motywacji do podjęcia leczenia odwykowego oraz eliminacja problemów socjalno-bytowych, utrudniających życie codzienne i mających źródło w uzależnieniu od alkoholu, - wykorzystanie pracy socjalnej i kontaktu socjalnego.	Działania ciągle	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szepietowie

6. Zasady finansowania Programu.

1. Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie są środki finansowe budżetu gminy stanowiące dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wniesione przez podmioty gospodarcze, zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Dochody te stanowią dochód gminy, który w całości jest przekazywany na realizację programu. Zgodnie z art. 18² w/w ustawy środki te nie mogą być przeznaczone na inne cele.
3. W 2020 r. planowana wysokość dochodów z tytułu opłat za wydane zezwolenia stanowią kwotę 95 000 zł.

7. Zasady wynagradzania członków GKRPA

Ustala się następujące zasady finansowania pracy członków Komisji:

1. Za każdy udział w posiedzeniu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członek komisji otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 150 zł słownie: sto pięćdziesiąt złotych, natomiast Sekretarz GKRPA otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 250 zł, słownie: dwieście pięćdziesiąt złotych.
2. Podstawą naliczenia wynagrodzenia jest lista obecności na posiedzeniu komisji.
3. Za uczestnictwo w kontrolach punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o ile nie jest to związane z innymi zadaniami członka komisji realizowanymi w tym czasie, członek komisji otrzymuje wynagrodzenie w wysokości

75 zł.

4. Podstawą do wypłaty wynagrodzenia stanowi kopia protokołu z przeprowadzonej kontroli wraz z listą obecności z przeprowadzonej kontroli.
5. W przypadku nieobecności członka na posiedzeniu komisji bądź kontroli wynagrodzenie nie przysługuje.
6. Koszty szkoleń i konferencji komisji wraz z uwzględnieniem kosztów przejazdu pokrywane są ze środków przeznaczonych na realizację Programu.

8. Podmiot – Jednostka wskazana do realizacji programu:

Realizatorami gminnego programu profilaktyki są: Urząd Miejski w Szepietowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szepietowie i Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szepietowie, Lokalny Zespół Interdyscyplinarny w Szepietowie placówki oświatowe i placówki kultury, Posterunek Policji w Szepietowie .

Załącznikiem do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 jest plan wydatków na realizację programu.

Przewodniczący
Gminnej Komisji Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych w Szepietowie
Marian Kruszewski

Sporządziła:

Natalia Kuracka – sekretarz GKRPA w Szepietowie

Załącznik Gminnego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020

**Plan wydatków na realizację Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów
alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2020 r.**

95 000,00 zł - szacowana kwota wpływów - opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Lp.	Nazwa zadania	Kwota w zł
1.	Finansowanie obozów, kolonii socjoterapeutycznych dla dzieci rodzin z problemem alkoholowym i rodzin zagrożonych	21 000 zł
2.	Organizacja zabawy choinkowej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i rodzin zagrożonych	5 000 zł
3.	Organizacja konkursu „Nasze bezpieczeństwo” wspólnie z KPP w Wysokiem Mazowieckiem dla młodzieży ze szkół podstawowych z terenu gminy	1 500 zł
4.	Dofinansowanie zadań z zakresu profilaktyki uzależnień realizowanych przez Klub Rodzin Abstynenckich „Łabędź” w Wysokiem Mazowieckiem	2 000 zł
5.	Wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i organizacji zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz narkomanią poprzez m.in. wyposażenie w sprzęt i artykuły na prawidłowe funkcjonowanie placówek.	3 000 zł
6.	Finansowanie wynagrodzenia specjalistów (psycholog i psychiatra) za wykonanie badań i sporządzanie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu osób kierowanych przez GKRPA	4 000 zł
7.	Wynagrodzenie członków GKRPA (posiedzenia GKRPA i przeprowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych)	12 000 zł
8.	Finansowanie lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych w zakresie przemocy w rodzinie, przeciwdziałaniu alkoholizmowi i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych uzależnień	8 000 zł
9.	Finansowanie programów profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży i rodziców	8 000 zł
10.	Dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży	20 000 zł
11.	Finansowanie organizacji Punktu Konsultacyjnego	8 000 zł
12.	Zakup materiałów edukacyjnych (np. ulotki, plakaty, broszury) na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii oraz substancji psychoaktywnych przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie.	1 000 zł
13.	Szkolenia i podróże służbowe członków komisji GKRPA	1 500 zł
RAZEM		95 000,00

